

Дайджест мазмұны

- МК12 әлі де болуы мүмкін
- ТРИПС келісімі ережелерінің күшін жою жөніндегі алдын ала консенсус
- Елші Кэтрин тайдың Мария Л. Паганның Женевадағы АҚШ Сауда өкілінің орынбасары лауазымына бекітілуіне байланысты мәлімдемесі
- Қытай американдық СТГ-ны Еуропаға айтарлықтай пайдаға сатады
- Ұлыбритания ЮНКТАД-тың сауданы жеңілдету жөніндегі жұмысын қолдау үшін 1,8 млн. фунт стерлинг бөледі
- Бас директор Оконжо-Ивеалдың: әйелдер гүлденген болашақ үшін сауда орталығында болуы керек

МК12 әлі де болуы мүмкін ¹

АҚШ, ЕО және олардың одақтастарының Ресейге деген өткір сынына қарамастан, ДСҰ-ның 12-ші министрлік конференциясын (бұдан әрі - МК12) 2022 жылғы 12-15 маусым аралығында өткізу туралы мәселе әлі де жалғасуда.

МК12 күндері мүшелерге әлі ресми түрде хабарланмағанымен, егер Ресейдің Украинаға қарсы соғысы алдағы айларда басылса, маусым айында МК 12 шақыру туралы бейресми пікірталастар жалғасуда.

Алайда, АҚШ, ЕО және олардың одақтастары сияқты ірі елдер осы кезеңде, әсіресе ДСҰ Бас кеңесіне ДСҰ аясында Ресейге қарсы кез-келген әрекетті жасауға дайын екендігі туралы мәлімдемесін ескере отырып кездесуді шақыруға дайын ба.

Егер Ресейдің ДСҰ-ға мүшелігін тоқтата тұру туралы ұсыныс жасалса, онда бұл Ресей министрінің МК12-ге қатысуына кедергі келтіреді.

Алғаш рет Вашингтон, Брюссель және олардың одақтастары "ДСҰ мүшелері ретінде біздің негізгі қауіпсіздік мүдделерімізді қорғау үшін әркім қажет деп санайтын кез-келген әрекетті жасайды" деген бірлескен мәлімдеме жасады.

Мәлімдемеге Албания, Австралия, Канада, ЕО, Исландия, Жапония, Корея, Молдова, Черногория, Жаңа Зеландия, Солтүстік Македония, Норвегия, Ұлыбритания және АҚШ қол қойды. Ресейдің Украинаға қарсы соғысын айыптаған Швейцария бұл мәлімдемені қолдаудан бас тартқан сияқты.

14 ел олар ұсынған іс-шараларға «Украинаны қолдау немесе жеңілдіктер немесе Ресейге қатысты басқа да міндеттемелерді тоқтата тұру, мысалы, тауарлар мен қызметтер үшін ең қолайлы режимді тоқтата тұру әрекеттері кіруі мүмкін» деп мәлімдеді.

¹ Washington Trade Daily, Volume 31, Number 53, 16 March 2022

Қол қоюшылар «Ресейдің іс-әрекеттерін Беларуссияның материалдық қолдауы аясында оның қосылу процесі тоқтатылды және біз осы процеске байланысты кез-келген жұмысқа қатыспаймыз» деді.

Олар Ресейді «әскери агрессияны» тез арада тоқтатуға және өз әскерлерін дереу шығаруға шақырды. Біз Ресейдің демократияға, жаһандық тұрақтылық пен халықаралық құқыққа нұқсан келтіріп, оны тоқтатуы керек екеніне нық сенімдіміз.

Ең қолайлы режимді алып тастау

ЕО сауда комиссары Валдис Домбровскис 14 ел Мәскеуді ең қолайлы режимнен айыруға дайын екенін айтты.

G7 елдері, соның ішінде АҚШ, Канада, Франция, Германия, Италия, Ұлыбритания және Жапония, сондай-ақ ЕО жұма күні Ресей үшін ең қолайлы режимді алып тастады, бұл олардың нарықтарына кіретін ресейлік тауарларға тарифтер енгізуге мүмкіндік береді.

ТРИПС келісімі ережелерінің күшін жою жөніндегі алдын ала консенсус²

АҚШ, ЕО, Үндістан және Оңтүстік Африка COVID-19 вакциналарының өндірісі мен таралуын арттыруға бағытталған ДСҰ шеңберіндегі зияткерлік меншік құқығын жою туралы көптен күткен келісімге келді.

ДСҰ-ның төрт мүшесі өткен жылдың мамыр айынан бастап Үндістан мен Оңтүстік Африка ұсынған ТРИПС келісімі ережелерінің күшін жою және ТРИПС келісімін мәжбүрлеп Лицензиялау туралы қолданыстағы ережелер аясында қолданылуы мүмкін ЕО ұсынған балама арасындағы ымыраға келу үшін бейресми талқылаулар жүргізді.

«Күрделі және ұзаққа созылған процесс нақты және маңызды нәтижеге жетудің перспективалы жолын ұсынатын ымыраға әкелді», — деді АҚШ Сауда өкілі Адам Ходжес.

«Мәтін бойынша келісімге қол жеткізілмегенімен және Біз кеңес беру процесінде тұрмыз, АҚШ ДСҰ мүшелерімен Байден-Харрис Әкімшілігінің мүмкіндігінше қауіпсіз және тиімді вакциналар алу жөніндегі кешенді күш-жігері аясында өзара әрекеттесуді жалғастырады», - деді ол.

Ұсынылған ымыраға келу үшін оны ДСҰ-ның барлық 164 мүшесі қолдауы керек.

Ол тек COVID-19 вакциналарына, соның ішінде оларды өндіруге қажетті ингредиенттер мен процестерге қолданылады. ТРИПС келісімі ережелерінің күшін жою 2021 жылы COVID-19 вакцинасының әлемдік экспортының 10 пайызынан азын экспорттаған ДСҰ мүшелеріне ғана қол жетімді болады.

² Washington Trade Daily, Volume 31, Number 53, 16 March 2022

Елші Кэтрин тайдың Мария Л. Паганның Женевадағы АҚШ Сауда өкілінің орынбасары лауазымына бекітілуіне байланысты мәлімдемесі³

АҚШ Сенаты Мария Л. Паганды Женевадағы АҚШ Сауда өкілінің орынбасары ретінде мақұлдағаннан кейін, АҚШ Сауда өкілі Кэтрин Тай келесі мәлімдемені жариялады:

«Дүниежүзілік сауда ұйымы мен жаһандық сауда жүйесі жұмысшылардың, отбасылардың және ашық, бәсекеге қабілетті экономикалардың қажеттіліктерін қалай жақсы қанағаттандыра алатындығын, сондай-ақ еркін әлемнің құндылықтарын қорғауды қарастыратындықтан, Марияның тәжірибесі Женевада маңызды артықшылыққа айналады. Мен Марияны оның тағайындалуымен құттықтаймын және ол жаңа қызықты лауазымға ие болған кезде бірге жұмыс істеуді асыға күтемін».

Өмірбаяндық ақпарат:

Мария Луиза Паган, Женевадағы АҚШ Сауда өкілінің орынбасары

Мария Л. Паган үш онжылдыққа жуық АҚШ үкіметінде сауда заңгері болып жұмыс істеді. Бекітілгенге дейін ол АҚШ Сауда өкілі Кеңсесінде бас заң кеңесшісі болды. Бұл рөлде ол сауда келісімдері бойынша көптеген келіссөздерде АҚШ-тың жетекші заңгері болды. Ол АҚШ, Мексика және Канада арасындағы келісімнің жетекші заңгері болды, келіссөздердің құқықтық аспектілерімен, сондай-ақ Конгресс 2020 жылдың басында қабылдаған шаралар жиынтығымен айналысады.

Қытай американдық СТГ-ны Еуропаға айтарлықтай пайдаға сатады⁴

Қытай Еуропаға АҚШ-тан сұйытылған табиғи газдың (бұдан әрі - СТГ) бірнеше партиясын сатты, бұл әлемдегі ең ірі сатып алушы үшін Қытай ретінде сирек кездесетін қадам, ол аспан астындағы бағалар сауда ағындарының бағыттарын қалай өзгертетінін баса айтады.

Sinorec Қытай мемлекеттік компаниясының сауда бөлімшесі Unipres Еуропа порттарына жазғы жеткізілім үшін тендер арқылы кем дегенде үш СТГ партиясын сатты. СТГ партиялары venture Global LNG Inc-ке тиесілі Calcasieu pass экспорттық кәсіпорнынан жөнелтілетін болады. Луизианада.

Еуропадағы табиғи газдың бағасы Украинадағы соғыс Ресейдің әлемдегі негізгі газ жеткізушісі ағынын азайтады деген қорқынышқа байланысты рекордтық деңгейге көтерілді. СТГ бағасының жандануы Unipres трейдерлерін арзан қытай нарығынан бас тартуға итермеледі, дегенмен Бейжің соғыс кезіндегі сәтсіздіктерге байланысты қорқыныш жағдайында оны импорттаушылардан көбірек отын сатып алуды талап етеді.

³ <https://ustr.gov/node/11587>

⁴ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-03-15/china-sells-some-spare-u-s-gas-to-europe-for-a-hefty-profit>

Әдетте, еуропалық газ ірі импорттаушылар орналасқан Қытайда СТГ-ға жеңілдікпен саудаланады. Алайда, Еуропаның ресейлік газдан бас тарту жоспары оның СТГ импортын едәуір арттыруы керек дегенді білдіреді және Еуропа спот нарығынан отынның барлық көлемін иемденуге ұмтылып жатқанда, континенттегі бағалар Азиядағы ставкаларға қарағанда жоғары болады.

Ұлыбритания ЮНКТАД-тың сауданы жеңілдету жөніндегі жұмысын қолдау үшін 1,8 млн. фунт стерлинг бөледі⁵

Анықтама: қаржыландыру 25-тен астам елге тауар айналымын жеделдетуге және мемлекеттік-жекешелік ынтымақтастықты нығайтуға көмектескен ағымдағы әріптестікті кеңейтеді. ЮНКТАД-БҰҰ сауда және даму жөніндегі конференциясы.

Ұлыбритания үкіметі ЮНКТАД-қа 1,8 млн. фунт стерлинг (2,4 млн. АҚШ доллары) «COVID-19» пандемиясы жағдайында тезірек қалпына келтіруді қамтамасыз ету мақсатында бюрократиялық кідірістерді жою арқылы дамушы елдерге сауда көлемін арттыруға көмектесу үшін.

Ұлыбританияның Азия және Таяу Шығыс жөніндегі министрі Аманда Миллинг *осы жылдың 4 наурызында ЮНКТАД Бас хатшысы Ребека Гринспанмен және Дүниежүзілік кеден ұйымының Бас хатшысы Кунио Микуриямен кездесуде қаржыландыру туралы жариялады.*

2015 жылы екі ұйым да ДСҰ-ның сауда рәсімдерін жеңілдету туралы Келісімін жүзеге асыруды ілгерілету үшін мәртебелі салық және кеден қызметімен күш біріктірді.

Ұзақ міндеттеме

«Мен Ұлыбританияның дамушы елдердегі сауда рәсімдерін жеңілдетуге деген ұзақ мерзімді міндеттемесін растағаныма қуаныштымын», — деді министр Миллинг. «Экспорттық және импорттық процестерді оңайлату, жаңғырту және үйлестіру арқылы неғұрлым аз дамыған және дамушы елдер өздерінің сауда мүмкіндіктері мен кірістерін ұлғайта алады, бұл олардың тұрақты экономикалық өсуіне ықпал етеді».

Ол, сондай-ақ, Ұлыбритания елдерге халықаралық сауда жүйесіне толық қатысудан пайда табуға мүмкіндік беретін серіктестіктің жалғасуын асыға күтетінін айтты.

Өз кезегінде ЮНКТАД Бас хатшысы Ребека Гринспан Ұлыбритания ЮНКТАД-тың құнды серіктесі екенін және 2015 жылдан бастап сауданың тиімділігін қамтамасыз ету үшін дамушы және аз дамыған елдерге негізгі қолдау көрсетіп келе жатқанын айтты.

Сауда рәсімдерін жеңілдету жөніндегі табысты реформалар трансшекаралық сауда рәсімдерін неғұрлым тиімді және арзан етуге бағытталған мемлекеттік және жеке секторлардың бірлескен күш-жігеріне негізделген.

Кеңейтілген ынтымақтастық

Бұл қаржыландыру ЮНКТАД-қа реформаларды ілгерілету үшін цифрлық құралдар мен оқу материалдарының жиынтығын ұсына отырып, *сауда рәсімдерін*

⁵ <https://unctad.org/news/united-kingdom-commits-ps18-million-unctads-work-ease-trade>

жеңілдету жөніндегі ұлттық Комитеттермен өзара іс-қимылды ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Жаңа қаржыландыру алдыңғы ЮНКТАД-тың сауда рәсімдерін жеңілдету жөніндегі жұмысын қолдау үшін Ұлыбритания үкіметі ұсынған 880 000 фунт стерлинг (1,2 млн. АҚШ доллары) қаржыландырумен салыстырғанда 102 % ұлғайғанын білдіреді.

Жұмыс Ұлыбритания қаржыландыратын «Сауданы жеңілдетуді жеделдету» бағдарламасының бөлігі болып табылады.

Бағдарламаның келесі кезеңі болашақ дағдарыстарға неғұрлым тиімді ден қою үшін елдердің әлеуетін нығайтуға, сауда рәсімдерін одан әрі цифрландыруға және саудаға байланысты тар жерлерді жоюға шоғырландырылатын болады.

Бағдарлама алдағы уақытта да шекаралық қызметтермен гендерлік сезімталдықтың маңыздылығын түсіндіру және әйелдердің қатысуын және олардың сауда рәсімдерін жеңілдету саласында шешімдер қабылдауын көтермелеу мәселесі бойынша ынтымақтаса отырып, гендерлік теңдік пен әртүрлілікке ықпал ететін болады.

Бас директор Оконжо-Ивеалдың: әйелдер гүлденген болашақ үшін сауда орталығында болуы керек ⁶

Сауда COVID-19 дағдарысынан туындаған гендерлік теңсіздік жағдайында әлемдік экономикадағы әйелдердің маргиналдануын тоқтату құралы ретінде қолданылуы керек, деді Бас директор Нгози Оконжо-Ивеала 8 наурызда Халықаралық әйелдер күніне орай жарияланған бейне хабарламада. Бас директордың айтуынша, ДСҰ-да жұмыс істеу барлық кәсіпорындар, соның ішінде әйелдерге тиесілі компаниялар үшін саудаға байланысты шығындарды азайтуға, сондай-ақ көпжақты сауда жүйесін гендерлік мәселелерге неғұрлым сезімтал ету үшін мақсатты саясат жүргізуге көмектеседі.

Осы Халықаралық әйелдер күнінде мен Украинада зардап шеккен миллиондаған әйелдер мен қыздарға жанашырмын.

1948 жылы, Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін, әлем үкіметтері «барлық адамдар еркін және қадір-қасиеті мен құқықтары тең болып туылады» деп жариялап, адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясын қабылдады.

Содан бері біз айтарлықтай жетістіктерге жеттік, бірақ әйелдер теңдікке, соның ішінде экономикаға көптеген кедергілерге тап болады. Халықаралық еңбек ұйымының деректері бойынша 2021 жылы әлемде еңбекке қабілетті жастағы әйелдердің тек 43%-ы ғана еңбекке қабілетті жастағы ерлердің 69%-ымен салыстырғанда жұмысқа орналастырылды. Дүниежүзілік банктің бағалауы бойынша, әйелдердің ерлерге

⁶ https://www.wto.org/english/news_e/news22_e/dgno_08mar22_e.htm

берілген заңды құқықтарының төрттен үш бөлігі ғана бар. 95 ел бірдей жұмыс үшін бірдей төлем жасауға кепілдік бермейді.

COVID-19 көптеген теңсіздіктерді күшейтті. 2021 жылдың қыркүйегіндегі жағдай бойынша әйелдер немесе қыздар ер адамдарға немесе ұлдарға қарағанда 2,4 есе көп, басқаларға қамқорлық жасау үшін ақы төленетін жұмыстан бас тартты, мектепті 21%-ға тастап, гендерлік зорлық-зомбылықтың өсуі туралы 23% - ға жиі хабарлады.

Global Entrepreneurship Monitor мәліметтері бойынша, ерлер басқаратын компаниялар қазір әйелдер басқаратын компанияларға қарағанда халықаралық өндіріс тізбектеріне қарағанда екі есе көп.

Әйелдер ақылы жұмыспен айналысқанда, бұл оларды жеке адамдар, олардың отбасылары және жалпы қоғам ретінде өзгерте алады. Бір бағалауға сәйкес, әйелдердің жұмыс күшіне қатысу деңгейінің ерлер деңгейіне көтерілуі ЖІӨ-ні АҚШ-та 5%-ға, Жапонияда 9%-ға және Египетте 34%-ға арттырады.

ДСҰ мен Дүниежүзілік Банктің зерттеулері экспорттық секторларда жұмыс істейтін әйелдердің экспорттық емес секторларға қарағанда көбірек табыс табатындығын және ресми жұмысқа орналасу ықтималдығы жоғары екенін көрсетеді.

Әлемдік экономикада әйелдерге тиесілі кәсіпорындардың маргинализациясын тоқтату екі негізгі бағытта әрекет етуді талап етеді.

Біріншісі барлық кәсіпорындар үшін саудаға байланысты шығындарды азайтуға қатысты, өйткені бұл шығындар әдетте әйелдер басқаратын шағын компанияларға көбірек түседі. Бұған ДСҰ-ның сауда рәсімдерін жеңілдету туралы Келісім, сондай-ақ желтоқсан айында 67 мүше қол жеткізген қызметтерді ішкі реттеу туралы жаңа келісім сияқты қолданыстағы ережелерін орындау кіреді.

Екінші, осыған байланысты майдан әйелдер мен олардың кәсіпорындарының мүдделеріне бағытталған саясатқа қатысты. Бұған сонымен қатар кеңейтілген интеграцияланған құрылым, стандарттар мен сауданы дамыту қоры және халықаралық сауда орталығы әйелдерге тиесілі кәсіпорындармен халықаралық нарықтарға шығуға кедергі келтіретін барлық кедергілерді жеңуге көмектесетін жұмыс сияқты әрекеттер кіреді.

Мен сауданың болашағы цифрлық технологиялар, қызметтер және экологиялық таза деп жиі айтамын. Бізге қажет әділ және гүлденген қоғам құру үшін сауданың болашағы да әйелдерге арналған. Әйелдер экономика мен сауданың алдыңғы қатарында болуы керек, өйткені біз пандемиядан кейін тұрақты қалпына келтіруге ұмтыламыз.